

Lieta C-338/20

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Datums, kurā lūgums reģistrēts Tiesā:

2020. gada 22. jūlijs

Iesniedzējtiesa:

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi (Polija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2020. gada 7. jūlijs

Lietas dalībniece tiesvedībā, kuras rezultātā tika piemērots sods, kura izpilde tiek prasīta pamatlietā:

D.P.

[..]

LĒMUMS

2020. gada 7. jūlijā

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, Sekcja Wykonania Orzeczeń V Wydziału Karnego [Łodzas rajona tiesas V krimināllietu nodaļas Lēmumu izpildes departaments]

[..] [*omissis*: tiesas sastāvs],

2020. gada 7. jūlija tiesas sēdē izskatījusi

D. P. lietu,

pēc *Centraal Justitieel Incassobureau* [Galvenā tiesu piedziņas iestāde] pieteikuma

par lēmuma, ar kuru tika piemērots naudas sods, izpildi

pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 267. pantu [..] [*omissis*:
atsauce uz Eiropas Savienības Oficiālo vēstnesi] un *kodeks karny wykonawczy*
[Sodu izpildes kodeksa] 15. panta 2. punktu

nolēma

- I. uzdot Eiropas Savienības Tiesai prejudiciālu šādu jautājumu par Savienības tiesību interpretāciju:

Vai tāda lēmuma izsniegšana soda saņēmējam, kuram nav pievienots tā tulkojums adresātam saprotamā valodā, ļauj izpildes valsts iestādei atteikties to izpildīt, pamatojoties uz tiesību normām, ar kurām tika transponēts Pamatlēmuma 2005/214/TI 20. panta 3. punkts, tiesību uz taisnīgu tiesu pārkāpuma dēļ?

- II. [...] [omissis: procesuāla norāde] [oriģ. 1. lpp.]

Pamatojums

1. Savienības tiesības

- 1.1** Saskaņā ar Līgumā par Eiropas Savienību [...] [omissis: atsauce uz Eiropas Savienības Oficiālo Vēstnesi] 6. panta 1. punktu Savienība atzīst tiesības, brīvības un principus, kas izklāstīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā [...] un šai Hartai ir tāds pats juridiskais spēks kā Līgumiem. Hartas noteikumi nekādā ziņā nepaplašina Savienības kompetences, kā tās noteiktas Līgumos. Hartā paredzētās tiesības, brīvības un principus interpretē saskaņā ar Hartas VII sadaļas vispārējiem noteikumiem, kas reglamentē tās interpretēšanu un piemērošanu, un pienācīgi ņemot vērā Hartā minētos paskaidrojumus, kuros izklāsta minēto noteikumu pamatu. LES 6. panta 3. punktā ir paredzēts, ka pamattiesības, kas garantētas Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijā un kas izriet no dalībvalstu kopīgajām konstitucionālajām tradīcijām, ir Savienības tiesību vispārīgo principu pamats.
- 1.2** 2005. gada 24. februāra Pamatlēmuma par savstarpējas atzīšanas principa piemērošanu attiecībā uz finansiālām sankcijām (2005/214/TI, turpmāk tekstā – “[pamatlēmums]”) 5. apsvērumā ir norādīts, ka pamatlēmumā ir ievērotas pamattiesības un principi, kas atzīti Līguma par Eiropas Savienību 6. pantā un atspoguļoti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā, it īpaši tās VI nodaļā.
- 1.3** Pamatlēmuma 3. pantā ir noteikts, ka minētais pamatlēmums negroza pienākumu ievērot pamattiesības un tiesību pamatprincipus, kā tie minēti Līguma 6. pantā.
- 1.4** Pamatlēmuma 20. panta 3. punktā ir paredzēta iespēja nepiekrīst atzīt vai izpildīt lēmumu, ja izpildīt izdevējas valsts atsūtīta apliecība rada aizdomas, ka varētu būt pārkāptas Līguma 6. pantā paredzētās pamattiesības vai tiesību pamatprincipi.

2. Polijas tiesības [oriģ. 2. lpp.]

- 2.1** Saskaņā ar *kodeks postępowania karnego* [Kriminālprocesa kodeksa] (turpmāk tekstā – “Kriminālprocesa kodekss”) 611.ff panta 1. punktu, ja Eiropas Savienības dalībvalsts, kura šajā nodaļā tiek saukta par “izdevēju valsti”, lūdz izpildīt

lēmumu par naudas soda piemērošanu, šo lēmumu izpilda tā rajona tiesa, kuras teritoriālajā jurisdikcijā ir likumpārkāpēja īpašums, vai kur tas gūst ienākumus, vai kur ir viņa pastāvīgā vai pagaidu dzīvesvieta.

- 2.2 Kriminālprocesa kodeksa 611.fg panta 1. punkta 9. apakšpunkts atļauj Polijas tiesai atteikties izpildīt lēmumu, ja no apliecības satura izriet, ka persona, uz kuru attiecas nolēmums, nav tikusi pienācīgi informēta par iespēju un tiesībām to pārsūdzēt[.]

3. Nīderlandes tiesības

- 3.1 *Centraal Justitieel Incassobureau* ir centrālā administratīvā iestāde, kas iekasē un piedzen naudas sodus, kas ir piemēroti par Nīderlandes Karalistes teritorijā izdarītiem pārkāpumiem ¹.
- 3.2 *Centraal Justitieel Incassobureau* piemērotu naudas sodu 6 nedēļu laikā var pārsūdzēt L. prokuratūrā.

4. Fakti

- 4.1 Ar 2019. gada 22. jūlija spriedumu D. P. tika piespriests naudas sods 210 EUR apmērā par Nīderlandes Likuma ceļu satiksmes noteikumu administratīvo un tiesisko izpildi 2. pantā paredzēto pārkāpumu, kas izdarīts 2019. gada 11. jūlijā, vadot transportlīdzekli, kura divas riepas neatbilda profila prasībām. Lēmums stājas likumīgā spēkā 2018. gada 2. septembrī.

5. Tiesvedība valsts tiesā

- 5.1 2020. gada 21. janvārī *Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi* [Lodzas Centra rajona tiesa Lodzā] saņēms Nīderlandes iestādes lūgums izpildīt D. P. piemēroto naudas sodu [oriģ. 3. lpp.]
- 5.2 Minētā tiesa lūdza *Centraal Justitieel Incassobureau* norādīt, vai lēmums par naudas soda piemērošanu tika izsniegts soda saņēmējam kopā ar tulkojumu poļu valodā.
- 5.3 Atbildē Nīderlandes iestāde sniedza noliedzošu atbildi un norādīja, ka lēmums tika sagatavots nīderlandiešu valodā un ietvēra papildu paskaidrojumus angļu, franču un vācu valodā, kā arī tajā bija atsauce uz tīmekļa vietni www.cjib.nl, kurā ir ievietota informācija poļu valodā.
- 5.4 Soda saņēmēja ieradās 2020. gada 9. jūnija tiesas sēdē un paskaidroja, ka 2019. gada novembrī un decembrī viņa ir saņēmusi vēstuli no Nīderlandes, kurā

¹ Informācijas avots: <https://www.cjib.nl/pl>.

nebija tulkojuma poļu valodā. Tā piebilda, ka tā nevarēja paust viedokli par šo vēstuli, jo tā nesaprata tās saturu. Soda saņēmēja iztiek no pensijas 1 000 PLN (aptuveni 240 EUR).

6. Prejudiciālā jautājuma pieņemamība un lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu iemesli

- 6.1 [...] [*omissis*: informācija par pieteikuma pieņemamību un tiesībām celt prasību Polijas tiesībās]
- 6.2 Tiesas atbilde uz iesniedzējtiesas uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem ir būtiska, lai pareizi interpretētu un piemērotu valsts tiesību normas, ar kurām ir transponēts Pamatlēmums 2005/214/TI, lietā, kuru izskata šī tiesa.

7. Iesniedzējtiesas viedoklis par atbildi uz prejudiciālo jautājumu

- 7.1 Kā izriet no Pamatlēmuma 2005/214/TI 5. apsvēruma, šajā pamatlēmumā ir ievērotas pamattiesības un principi, kas atzīti Līguma par Eiropas Savienību 6. pantā un atspoguļoti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā, īpaši tās VI nodaļā. Atsaucē uz pamattiesību ievērošanu [**orig. 4. lpp.**] ir ietverta Pamatlēmuma 3. pantā, savukārt 20. panta 3. punktā ir paredzēta iespēja atteikties atzīt un izpildīt lēmumu, ja rodas aizdomas, ka varētu būt pārkāptas pamattiesības.
- 7.2 Lietā *Pupino*² Eiropas Savienības Tiesa ir skaidri noteikusi, ka Pamatlēmums ir interpretējams tādā veidā, lai tiktu ievērotas pamattiesības, kuru vidū īpaši jāmin tiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu, kas noteiktas Konvencijas 6. pantā un ko interpretējusi Eiropas Cilvēktiesību tiesa.
- 7.3 Jānorāda, ka jautājumam par taisnīgu tiesu tajā dalībvalstī, no kuras saņemts lūgums izpildīt nolēmumu atbilstīgi Pamatlēmumam 2005/214/TI, ir fundamentāla nozīme, lai nodrošinātu naudas soda saņēmēja tiesības. Šis lēmums tiek nodots kā galīgais lēmums un tā izpildes iestādei nav tiesību labot procesuālo noteikumu pārkāpumus, kas ir izdarīti lēmuma izdošanas valstī.
- 7.4 [Tomēr] spēkā esošo Savienības tiesību aktu normu par tulkošanu analīze nesniedz [...] skaidru un nepārprotamu atbilde uz jautājumu, vai dalībvalstij, kas pieņēma lēmumu, ar ko piemēro naudas sodu, ir pienākums to izsniegt kopā ar tulkojumu adresātam saprotamā valodā.
- 7.5 Pamatlēmumā 2005/214/TI nav ietverta neviena tiesību norma, no kuras skaidri izrietētu pienākums izsniegt adresātam iztulkotu lēmumu par naudas soda piemērošanu, tomēr ir jāuzsver, ka minētais Pamatlēmums attiecas uz jau galīgā lēmuma izpildi citā dalībvalstī. Iepriekšējo posmu reglamentē lēmuma izdevējas valsts tiesību akti, kā arī, tostarp, Eiropas Parlamenta un Padomes

² [Spriedums, 2005. gada 16. jūnijs, *Pupino* (C-105/03, EU:C:2012:386, 59. punkts)]

Direktīvas 2015/413/ES [(2015. gada 11. marts)], ar ko veicina pārrobežu apmaiņu ar informāciju par ceļu satiksmes drošības noteikumu pārkāpumiem³ noteikumi.

- 7.6** Papildus tehniska rakstura noteikumiem, kas attiecas uz pašu apmaiņu ar informāciju starp dalībvalstu kompetentajām iestādēm, šis instruments ietver garantijas noteikumus. Kā norādīts preambulas 25. apsvērumā, ar šo direktīvu nostiprina pamattiesības un principus **[oriģ. 5. lpp.]**, kas atzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā, tostarp tiesības uz privātās un ģimenes dzīves neaizskaramību, tiesības uz personas datu aizsardzību, tiesības uz taisnīgu tiesu, nevainīguma prezumpciju un tiesības uz aizstāvību. Savukārt no direktīvas preambulas 15. apsvēruma izriet, ka dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai sazināties ar transportlīdzekļa īpašnieku, turētāju vai citādi identificētu personu, ko tur aizdomās par ceļu satiksmes drošības noteikumu pārkāpuma izdarīšanu, lai attiecīgo personu informētu par piemērojamajām procedūrām un juridiskajām sekām, kas paredzētas pārkāpuma izdarīšanas dalībvalsts tiesību aktos. 16. apsvērumā ir noteikts, ka dalībvalstīm būtu jānodrošina līdzvērtīgs tulkojums attiecībā uz informatīvo vēstuli, ko nosūta pārkāpuma izdarīšanas dalībvalsts, kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2010/64/ES⁴.
- 7.7** Direktīvas 2015/413/ES rezolutīvās daļas 5. panta 2. punktā ir paredzēts, ka situācijā, kad dalībvalsts nolemj sākt procedūru saistībā ar pārkāpumiem, tā saskaņā ar saviem valsts tiesību aktiem informē transportlīdzekļa īpašnieku, turētāju vai citādi identificētu personu, ko tur aizdomās par ceļu satiksmes drošības noteikumu pārkāpuma izdarīšanu. Atbilstīgi valsts tiesību aktiem tiek sniegta informācija arī par tām attiecīgajām juridiskajām sekām pārkāpuma izdarīšanas dalībvalsts teritorijā, kuras paredzētas konkrētās dalībvalsts tiesību aktos. Turklāt informatīvā vēstulē šī dalībvalsts iekļauj visu attiecīgo informāciju, proti, informāciju par konkrētā ceļu satiksmes drošības noteikumu pārkāpuma būtību, pārkāpuma izdarīšanas vietu, datumu un laiku, pārkāpto valsts tiesību aktu nosaukumu un sankcijas un attiecīgos gadījumos datus par ierīci, kas izmantota pārkāpuma fiksēšanai. Šim nolūkam ir iespējams izmantot direktīvas pielikumā iekļauto informatīvās vēstules paraugu.
- 7.8** Turklāt 5. panta 3. punktā ir tieši norādīts, ka, ja dalībvalsts nolemj sākt procedūras saistībā ar pārkāpumiem **[oriģ. 6. lpp.]**, tā nolūkā nodrošināt pamattiesību ievērošanu nosūta informatīvu vēstuli valodā, kas lietota transportlīdzekļa reģistrācijas dokumentā, ja tas ir pieejams, vai vienā no reģistrācijas dalībvalsts oficiālajām valodām.
- 7.9** Kā izriet no iepriekš norādītajām tiesību normām, attiecībā uz pārkāpumiem, kas ietilpst Direktīvas piemērošanas jomā, pastāv pienākums informatīvu vēstuli par

³ (OV 2015, L 68, turpmāk tekstā – “Direktīva 2015/413/ES”).

⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2010/64/ES (2010. gada 20. oktobris) par tiesībām uz mutisko un rakstisko tulkojumu kriminālprocesā [OV 2010, L 280, turpmāk tekstā – “Direktīva 2010/64/ES”].

procedūras sākšanu tulkot transportlīdzekļa reģistrācijas dokumenta valodā, proti, adresātam saprotamā valodā. Izniedzot tam atbilstoši aizpildītu informatīvu vēstuli, kurā ir ietverta visa nepieciešamā informācija par apsūdzības saturu un pārsūdzēšanas kārtību, kas tulkota adresātam saprotamā valodā, tam tiek nodrošināta iespēja efektīvi aizstāvēties pret izvirzīto apsūdzību. Tādējādi tam, ka dalībvalstu iestādes īsteno Direktīvā 2015/413/ES paredzētos informēšanas pienākumus, ir būtiskas garantijas funkcijas.

- 7.10** Šajā sakarā ir nepieciešams atsaukties arī uz Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2010/64/ES [2010. gada 20. oktobris] noteikumiem. Minētās Tiesības uz tulkojumu attiecas uz personām no brīža, kad dalībvalsts kompetentās iestādes ar oficiālu paziņojumu vai kā citādi ir personu informējušas par to, ka tā tiek turēta aizdomās vai ir apsūdzēta par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, līdz tiesvedības beigām, proti, brīdim, kad galīgi tiek konstatēts, vai šī persona ir izdarījusi noziedzīgo nodarījumu, tostarp, attiecīgajā gadījumā līdz sprieduma taisīšanai vai jebkādu pārsūdzību izskatīšanai ⁵.
- 7.11** Tomēr Direktīvas 2010/64/ES 1. panta 3. punktā tika paredzēta atruna, ka, ja dalībvalsts tiesību aktos ir paredzēts, ka sankciju par maznozīmīgiem pārkāpumiem uzliek nevis tiesa, kurai ir jurisdikcija krimināllietās, bet gan kāda cita iestāde, un ja šādas sankcijas uzlikšanu var pārsūdzēt tiesā, šo direktīvu attiecina tikai uz procesu, kas notiek minētajā tiesā pēc šādas pārsūdzības iesniegšanas. Tādējādi, kā varētu sākotnēji likties, dalībvalstis ir atbrīvotas no pienākuma tulkot dokumentus mazāka smaguma pakāpes pārkāpumu lietu pirmstiesas posmā, kad lēmumu nepieņem tiesa, ko, šķiet, arī apstiprina direktīvas 16. apsvērums. Kā izriet no iepriekš minētās tiesību normas, tulkošanas pienākums rodas [oriģ. 7. lpp.] tikai tiesvedībā tajā tiesā, kurā tiek iesniegta pārsūdzība par iestādes, kas nav tiesu iestāde, pieņemtu lēmumu.
- 7.12** Lai gan Direktīvas 2010/64/ES 1. panta 3. punktā formulējumā ir šāda atruna, nedrīkst aizmirst, ka tajā ir noteiktas tikai minimālās prasības. Dalībvalstīm ir iespēja paplašināt tajā paredzētās tiesības, lai nodrošinātu augstāku aizsardzības līmeni. Turklāt tajā ir skaidri noteikts, ka minētajam aizsardzības līmenim nevajadzētu būt zemākam par to, kas izriet no Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas vai Pamattiesību hartas standartiem, atbilstīgi to interpretācijai, kura izriet no Eiropas Cilvēktiesību ⁶ tiesas vai Tiesas judikatūras. Turklāt direktīvas noteikumu, kas atbilst iepriekš minētajos instrumentos garantētajām tiesībām, interpretācijai un īstenošanai ir jāatbilst abu minēto tiesu judikatūrā sniegtajai interpretācijai ⁷.
- 7.13.** Šajā kontekstā jāatgādina, ka ECT judikatūrā saistībā ar ECPAK 6. pantu ir sniegtas dažas norādes, savukārt par tulkošanas jautājumiem paust savu viedokli ir

⁵[Skat.] šīs direktīvas 1. panta 2. punktu.

⁶ [turpmāk tekstā – “ECT” vai “Strasbūras tiesa”].

⁷ Direktīvas 2010/64 preambulas 32. un 33. apsvērums.

bijusi iespēja arī Tiesai [..]. Kā izriet no ECT judikatūras, tiesības uz nolēmuma un informācijas par pārsūdzības kārtību tulkojuma saņemšanu ir viens no tiesību uz taisnīgu tiesu būtiskajiem elementiem⁸. Turklāt Strasbūras tiesa skaidri norāda, ka ECPAK 6. pantā garantētās tiesības ir piemērojamas arī mazāka smaguma pakāpes lietām, tostarp lietām par administratīvajiem pārkāpumiem⁹. Tāpat tulkojuma nodrošināšanu pat lietās par mazāka smaguma pakāpes pārkāpumiem ir atbalstījusi arī Tiesa spriedumā lietā *Sleutjes* (C-278/16), tomēr ir jāatzīmē, ka šis spriedums attiecas uz tiesas izdotu rīkojumu par sodu¹⁰.

7.14 Iesniedzējtiesa uzskata, ka no indivīda tiesībām uz lietas taisnīgu izskatīšanu tiesā ir jāsecina visām dalībvalstīm saistošs pienākums tulkot lēmumus par naudas soda piemērošanu pat lietās par pārkāpumiem. Lai efektīvi īstenotu tiesības uz aizstāvību, ir nepieciešams saprast izvirzītas apsūdzības saturu un būt informētam par tiesību aizsardzības līdzekļiem. Tādēļ nevar uzskatīt, ka tiesības uz aizstāvību ir nodrošinātas [**oriģ. 8. lpp.**], ja lēmums, ar ko tiek piemērots naudas sods, tiek izsniegts soda saņēmējam bez tulkojuma tam saprotamā valodā ar atsauci uz tīmekļa vietni, kurā ir pieejama tikai vispārīga informācija par pārsūdzības kārtību par piemērotu naudas sodu. Līdz ar to iesniedzējtiesa uzskata, ka fakts, ka nav nodrošināts izvirzītas apsūdzības un paziņojuma par tiesību aizsardzības līdzekli tulkojums, liedz soda saņēmējam īstenot tiesības uz aizstāvību.

7.15 Šo problēmu ir uzsvēris arī Savienības likumdevējs, jo Direktīvā 2015/413/ES, kas tika pieņemta daudzus gadus pēc Pamatlēmuma 2005/214/TI, ir ietvertas vairākas garantijas normas, tostarp tās, kurās ir noteikts pienākums izsniegt ceļa satiksmes noteikumu pārkāpējiem paziņojumus, kas tulkoti viņiem saprotamā valodā.

7.16 Kā izriet no iepriekš minētā, iesniedzējtiesa uzskata, ka fakts, ka soda saņēmējam netika izsniegts lēmums par naudas soda piemērošanu kopā ar atbilstošu informāciju viņam saprotamā valodā, rada izpildes valsts iestādei pienākumu atteikties izpildīt šo lēmumu, pamatojoties uz to, ka tas tika pieņemts, pārkāpjot indivīda tiesības uz taisnīgu tiesu.

7.17 Iepriekš minētās šaubas pamato vēršanos Eiropas Savienības Tiesā.

7.18 [..]

7.19 [..] [*omissis*: procesuālas norādes]

[..][**oriģ. 9. lpp.**]

⁸ [Skat. it īpaši ECT 2018. gada 28. augusta spriedumu, 59868/08, *Vizgirda* pret Slovēniju).

⁹ ECT spriedums, [1984. gada 21. marts,] 8544/79, *Oztürk* pret Vāciju].

¹⁰ Spriedums [2017. gada 12. oktobris], ECLI:EU:C:2017:757.